

Wyniki badania potrzeb komunikacyjnych i informacyjnych interesariuszy procesu sprawiedliwej transformacji w województwie śląskim*

*Badanie ankietowe przeprowadzone przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego (UM WSL) w ramach „Regionalnego obserwatorium procesu transformacji (ROPT)” przy wsparciu technicznym ECORYS Polska Sp. z o.o. w ramach udziału UM WSL w programie START w ramach inicjatywy Sekretariatu dla Regionów Węglowych w okresie transformacji.

Podstawowe informacje o ankiecie

W naszym badaniu pytaliśmy interesariuszy sprawiedliwej transformacji między innymi o:

- Najistotniejsze dla nich tematy związane ze sprawiedliwą transformacją
- Najwygodniejsze formy wymiany informacji i współpracy z UM WSL na temat procesu sprawiedliwej transformacji
- Prowadzone już przez nich działania komunikacyjne w tym obszarze
- Preferowane formy wsparcia ze strony UM WSL, dotyczące wymiany informacji nt. procesu transformacji

Podstawowe informacje o badaniu

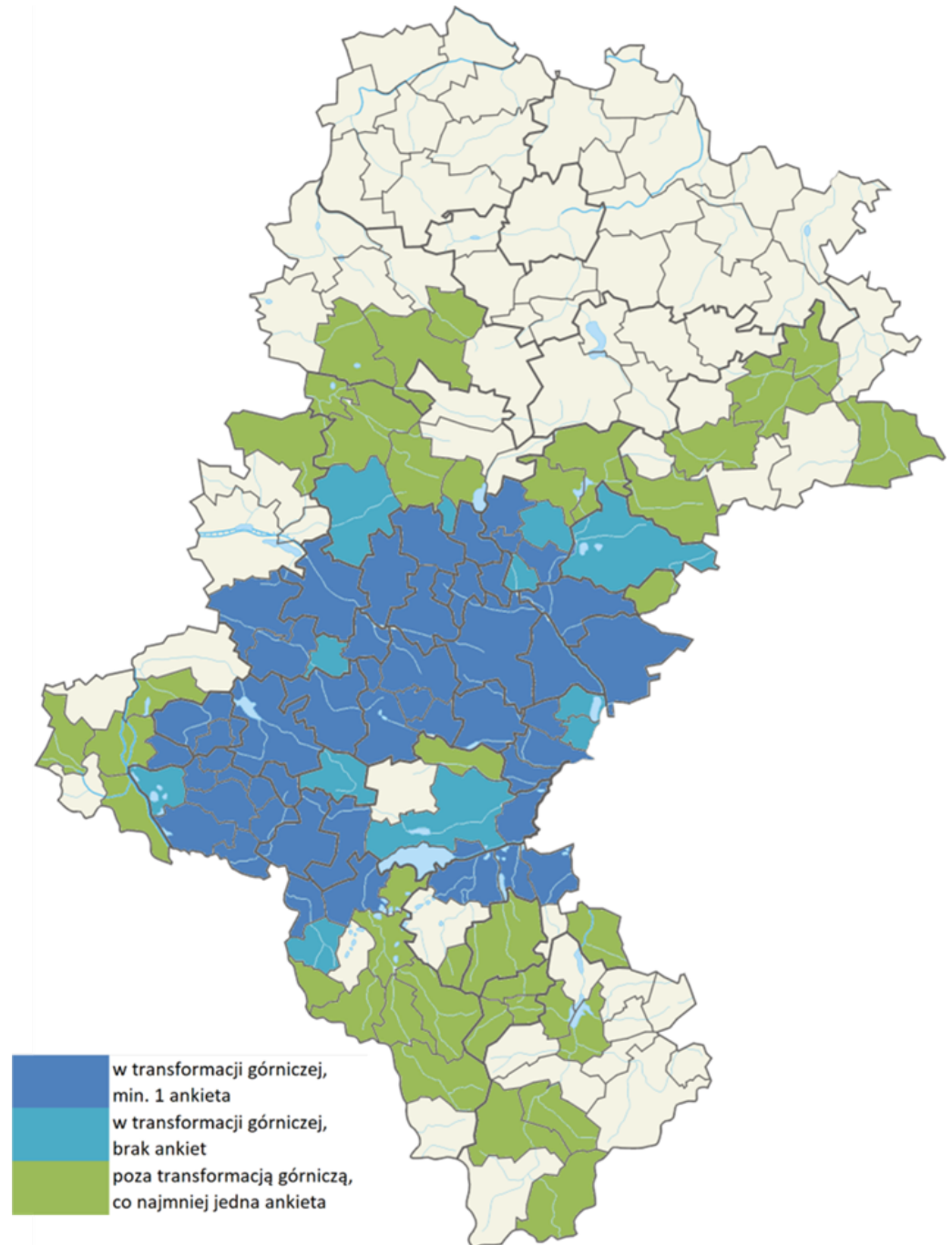
- Metoda: ankieta internetowa CAWI
- Grupa docelowa: interesariusze procesu sprawiedliwej transformacji w 7 podregionach górniczych
- Dostępność ankiety: 05-28.07.2023
- Próba badawcza: 207 ankiet

Dodatkowe informacje o metodologii badania

- Narzędzie: MS Teams Forms
- Metody dystrybucji ankiety: link do ankiety internetowej CAWI, zamieszczony na stronie: transformacja.slaskie.pl został przesłany e-mailem do podmiotów (instytucji, organizacji) znajdujących się w bazie interesariuszy procesu transformacji

Struktura respondentów

- Spośród 64 gmin w transformacji górniczej, zlokalizowanych w 7 podregionach górniczych, z 52 pochodzi przynajmniej jeden respondent (co stanowi 81% tych gmin)
- Dla 12 gmin w tym gronie nie odnotowano żadnego respondenta, m.in.: Dąbrowa Górnicza, Czeladź, Żory
- Ankietę wypełnili także przedstawiciele 40 gmin nie będących gminami górniczymi, zlokalizowanych głównie w podregionie bielskim i bytomskim.

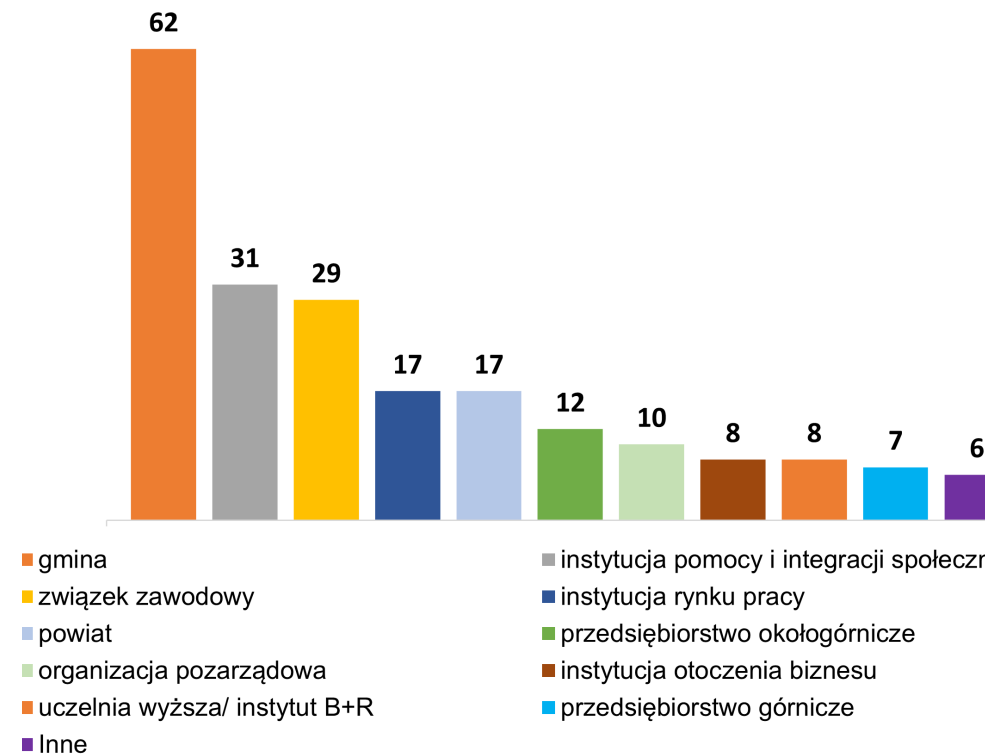
**Wybór odpowiedzi
ankietowych według pytań**

Typ podmiotu wypełniającego ankietę (N=207)

Przedstawiciele urzędów gmin stanowili najliczniejszą grupą respondentów (62).

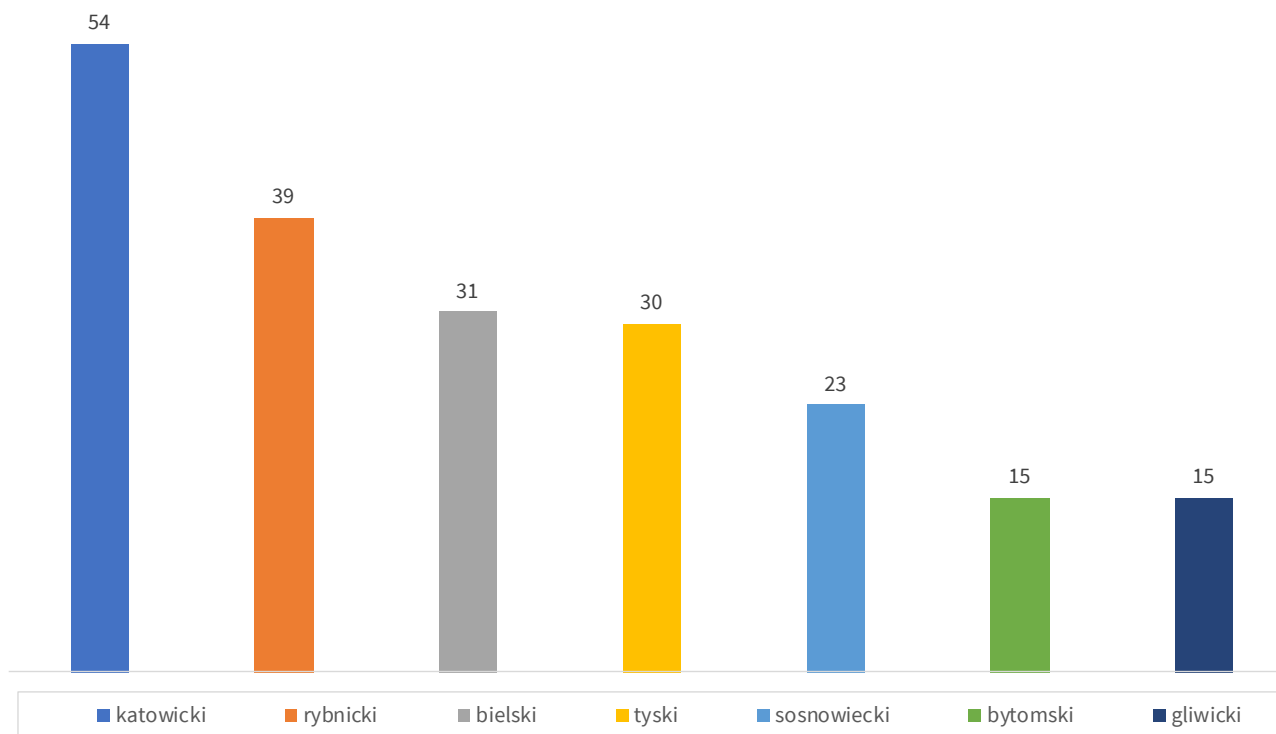
Kolejne, licznie reprezentowane grupy to (31-17):

- instytucje pomocy i integracji społecznej
- związki zawodowe
- instytucje rynku pracy
- powiaty

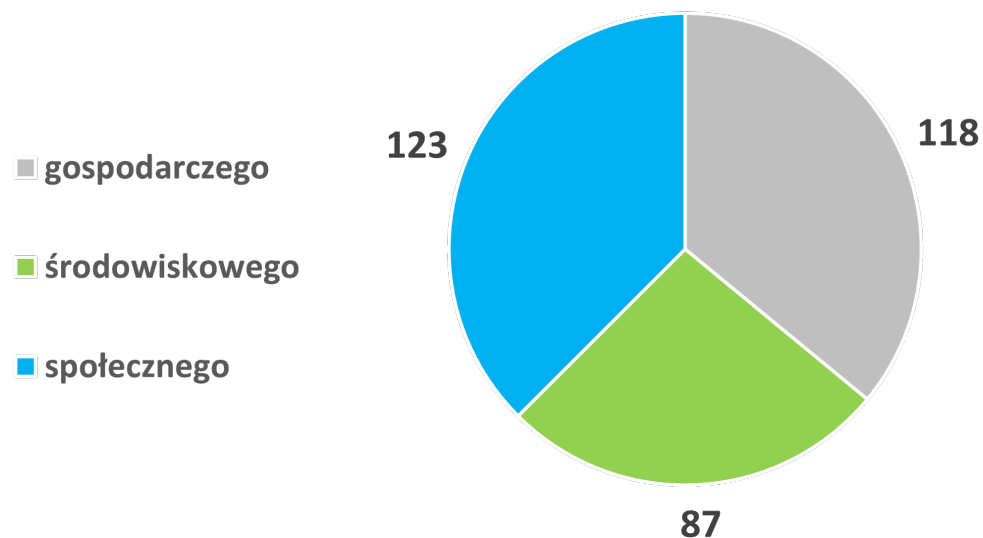
Pyt. 2. Nazwa podregionu

- Z podregionu katowickiego uzyskano najwięcej odpowiedzi (54).
- W rybnickim, bielskim i tyskim było ich mniej (30-39).
- Najmniej respondentów pochodziło z podregionu bytomskiego i gliwickiego (15).

Pyt. 6. Wsparciem z jakiego obszaru sprawiedliwej transformacji są Państwo najbardziej zainteresowani?

- Obszary społeczny i gospodarczy cieszyły się zbliżonym zainteresowaniem respondentów (123 i 118).
- Obszar środowiskowy nieco mniejszym (87).

Gospodarczy – wzmacnianie przedsiębiorczości, innowacyjność, dywersyfikacja działalności, energooszczędność, energetyka rozproszona.

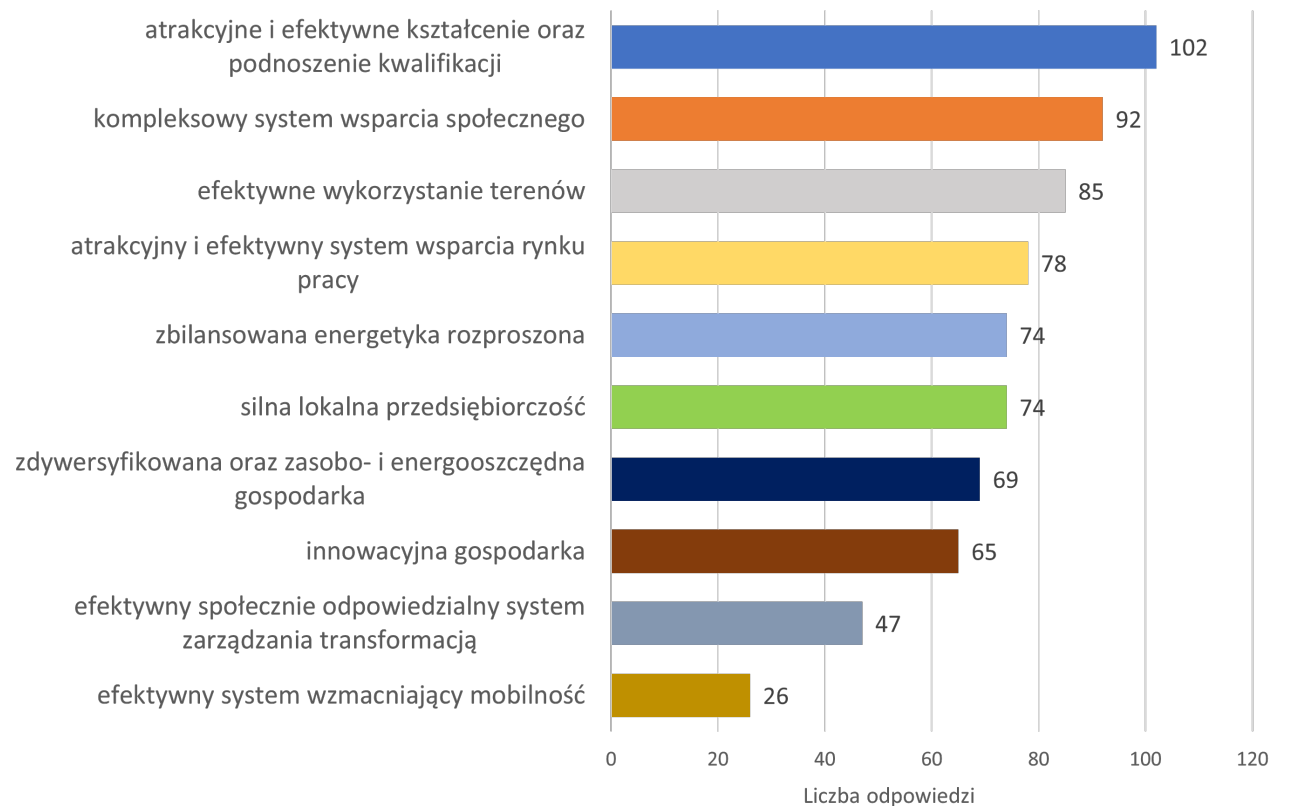
Środowiskowy – efektywne wykorzystanie terenów przemysłowych na cele gospodarcze, środowiskowe i społeczne.

Społeczny – outplacement, redeployment, mobilność zawodowa, aktywizacja społeczności lokalnych, komunikowanie celów procesu transformacji, prowadzenie polityki informacyjnej, rozwiązywanie konfliktów społecznych, negocjacje, podtrzymywanie tożsamości regionalnej.

Pyt. 7. Jakie tematy (wynikające z celów operacyjnych TPST WŚ) powinny być przedmiotem prowadzonych działań informacyjnych i edukacyjnych?

Respondenci najczęściej wybierali następujące tematy (85-102):

- atrakcyjne i efektywne kształcenie oraz podnoszenie kwalifikacji
- kompleksowy system wsparcia społecznego
- efektywne wykorzystanie terenów przemysłowych

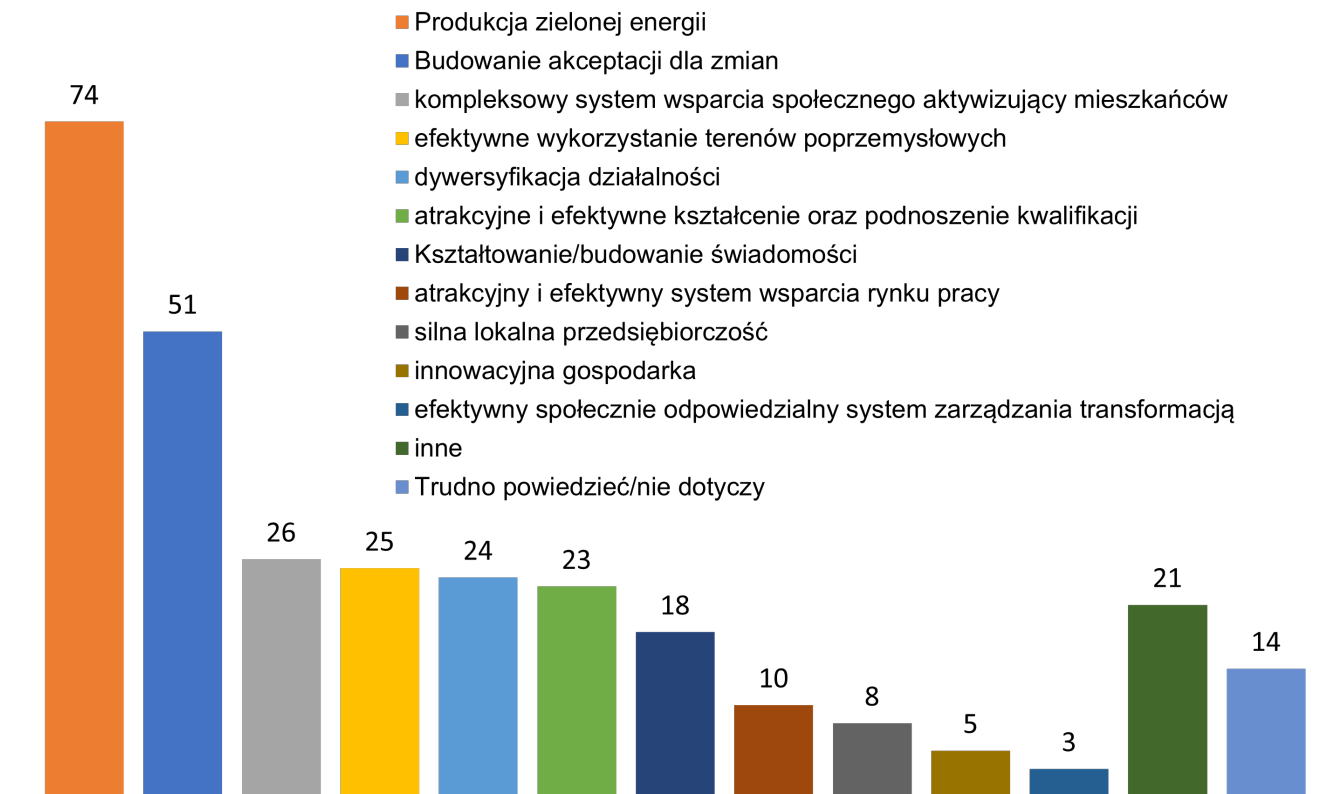

Pyt 8. Jakie zagadnienia/ tematy związane z Państwa działalnością są obecnie najpilniejsze i wymagają skuteczniejszej komunikacji i informacji w kontekście procesu transformacji? (np. dywersyfikacja działalności, budowanie akceptacji dla zmian, produkcja zielonej energii itp.)

Respondenci najczęściej wskazywali na konieczność dostarczania konkretnych informacji np. nt. produkcji zielonej energii oraz na budowanie akceptacji dla zmian (51-74).

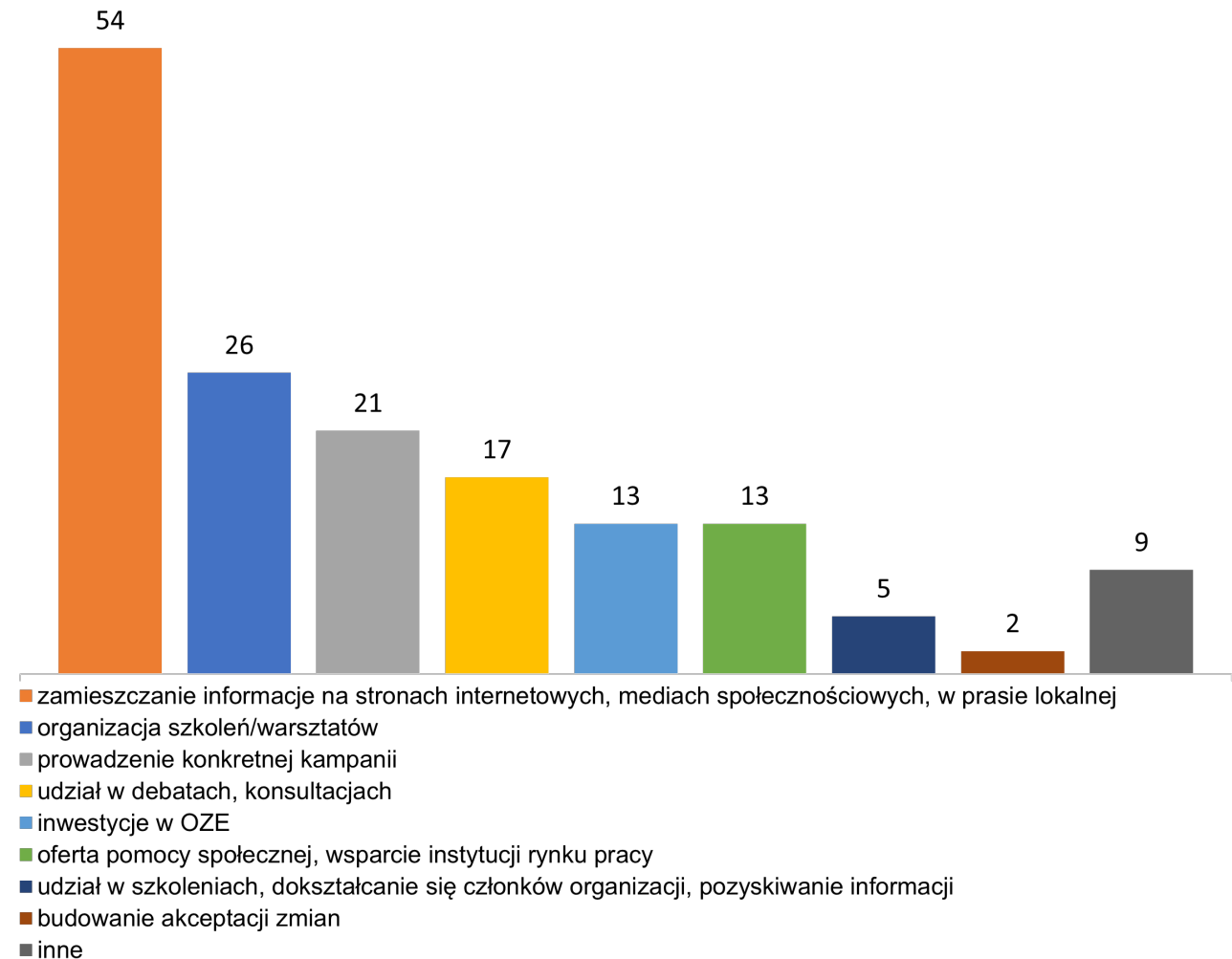
Przy czym w tym pytaniu otwartym zarówno pierwsza, jak i druga najczęściej wskazywana odpowiedź znalazły się w nawiasie jako podpowiedź dla respondentów i być może dlatego były najczęściej przez nich wybierane.

Pyt 9. Jakie działania realizuje Państwa organizacja w obszarze komunikacji i informacji procesu sprawiedliwej transformacji? (pyt. otwarte, na wykresie liczba wskazań)

142 spośród 207 respondentów deklaruje, realizację jakichkolwiek działań w obszarze komunikacji i informacji. Do najczęstszych wskazań zaliczyć można zamieszczanie informacji na stronach internetowych oraz na organizację szkoleń i warsztatów (26-54).

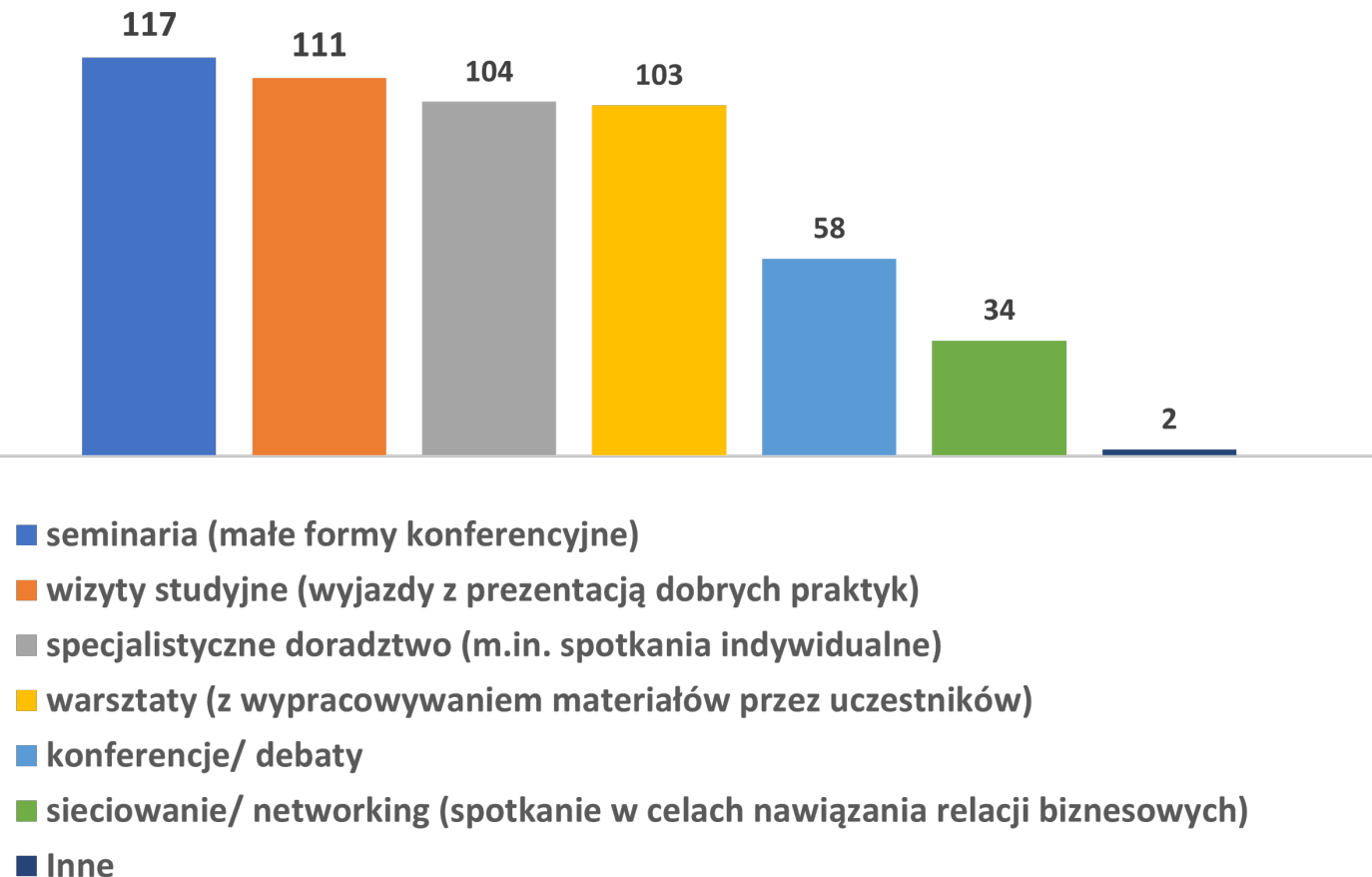
Niektórzy respondenci podali przykłady konkretnych programów lub kampanii, w których uczestniczą, najczęściej “Czyste Powietrze” oraz “Słoneczna Gmina (21).

Pyt. 10. Jakimi formami działań komunikacyjnych w obszarze sprawiedliwej transformacji ze strony Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego są Państwo zainteresowani?

Największą zbliżoną popularnością wśród respondentów cieszyły się (103-117):

- seminaria
- wizyty studyjne
- specjalistyczne doradztwo
- warsztaty

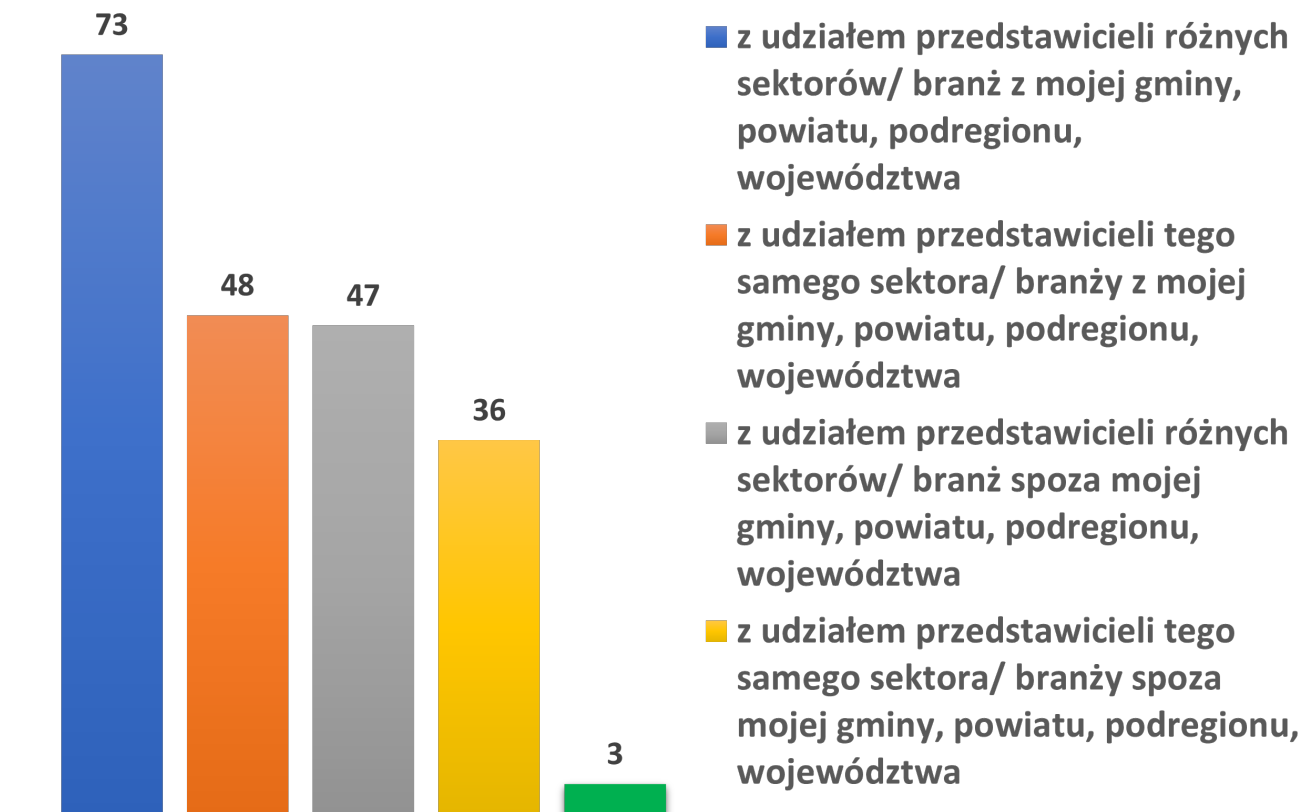
Pyt. 11. Jakiego rodzaju warsztaty, seminaria i spotkania sieciujące (networkingowe) Państwo preferują?

Spotkania z udziałem przedstawicieli różnych sektorów/ branż z własnej gminy, powiatu, podregionu czy województwa były najbardziej preferowane (73).

Spotkania:

- z tym samym sektorem/branżą z własnej gminy, powiatu etc.
- z tym samym sektorem/branżą spoza własnej gminy, powiatu etc.
- z różnym sektorem/branżą spoza własnej gminy, powiatu etc.

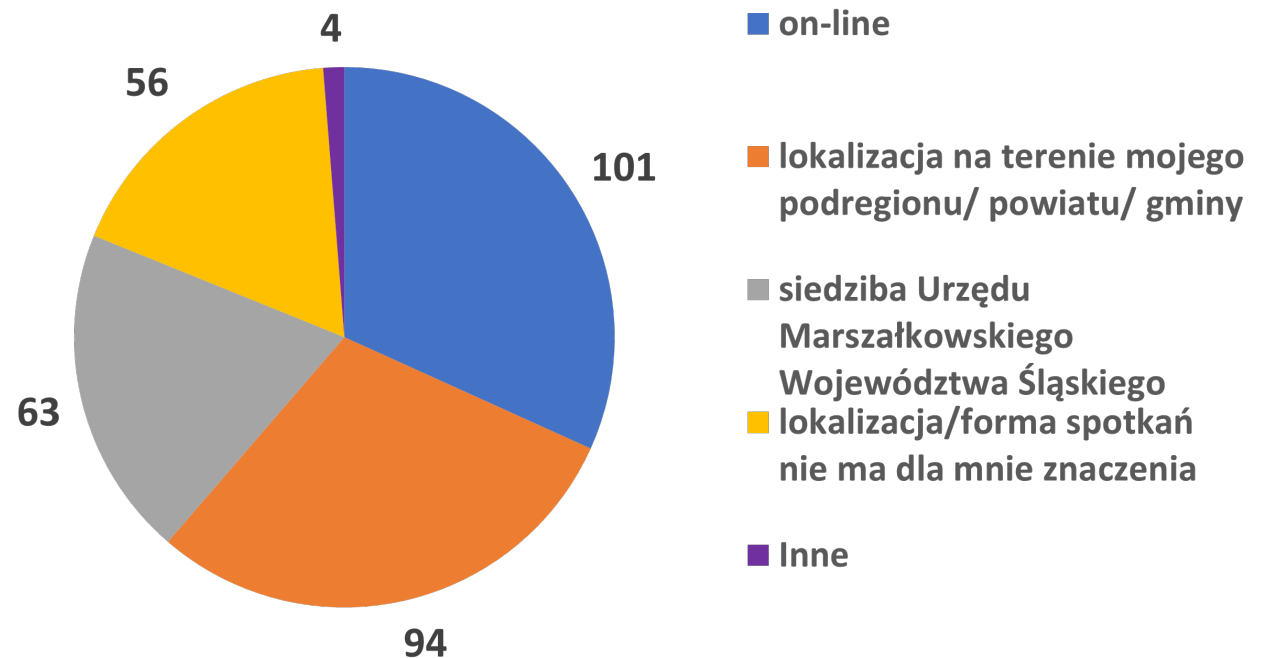
były mniej preferowane (36-48)

Pyt. 12. Jakie miejsce jest dla Państwa najdogodniejsze pod względem organizacji tego typu spotkań?

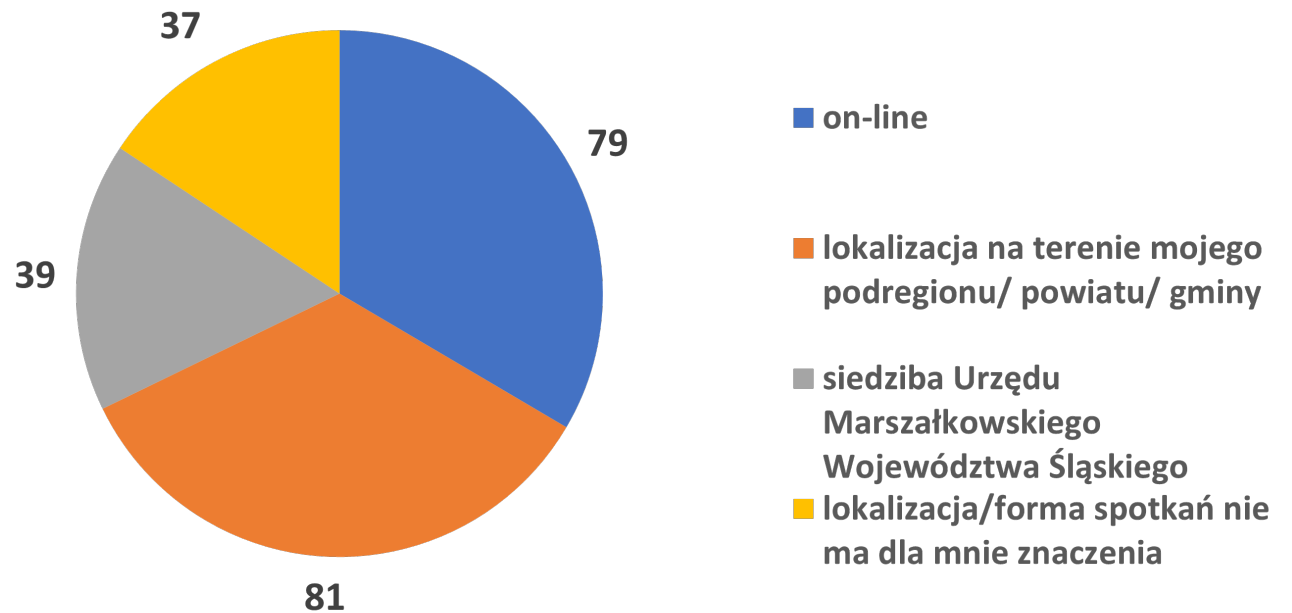
Najbardziej preferowanym przez respondentów miejscem spotkań była formuła on-line oraz lokalizacja na terenie własnego podregionu, powiatu czy gminy (94-101).

Mniejsza liczba respondentów wybierała siedzibę UM WSL bądź lokalizacja/forma nie miała dla nich znaczenia (56-63).

Pyt. 12. Jakie miejsce jest dla Państwa najdogodniejsze pod względem organizacji tego typu spotkań (bez odpowiedzi z subregionu katowickiego)?

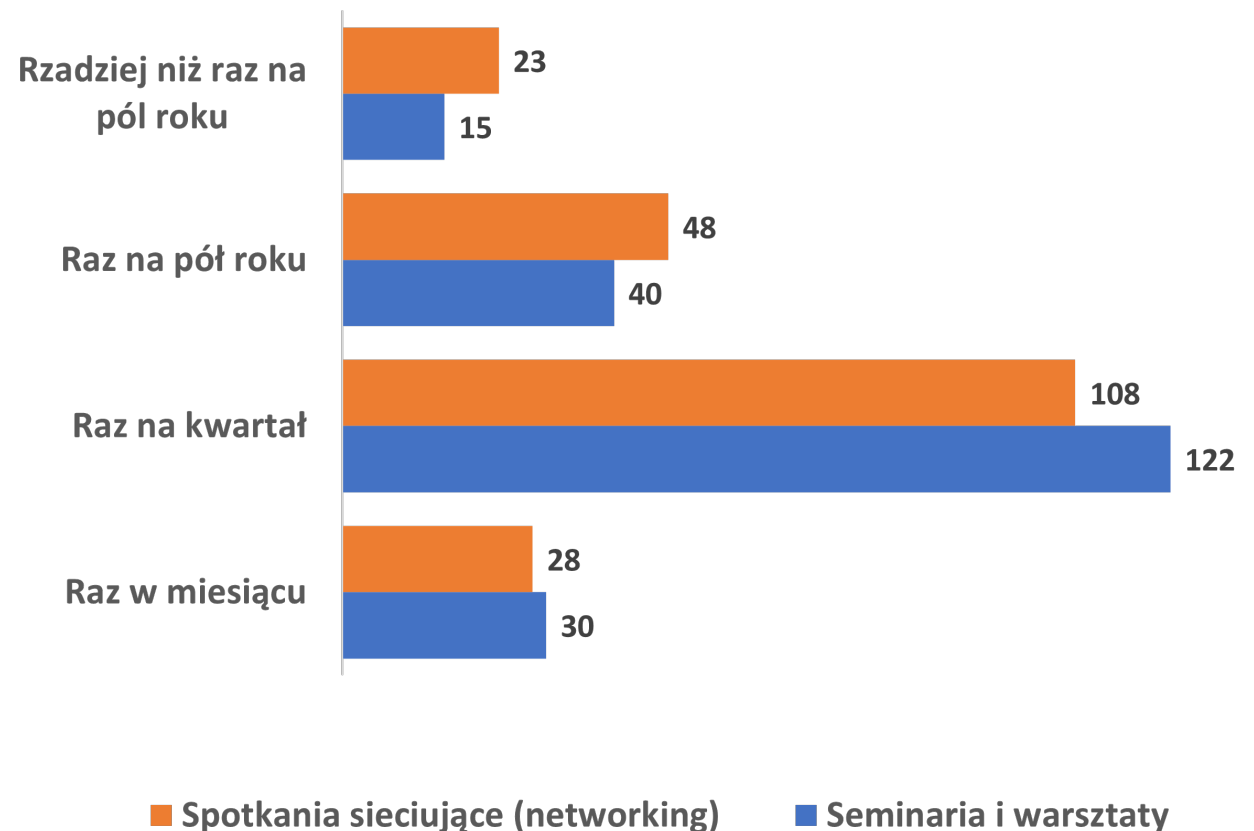
Po wykluczeniu odpowiedzi uzyskanych z podregionu katowickiego zdecydowanie spada liczba respondentów preferujących siedzibę Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego jako miejsce spotkań (z 63 na 39).

Pyt. 13. Jak często chcieliby Państwo uczestniczyć w seminariach/ warsztatach i spotkaniach sieciujących (networkingowych)?

Znacząca większość respondentów chciałaby uczestniczyć w seminariach/warsztatach i spotkaniach sieciujących raz na kwartał (108-122).

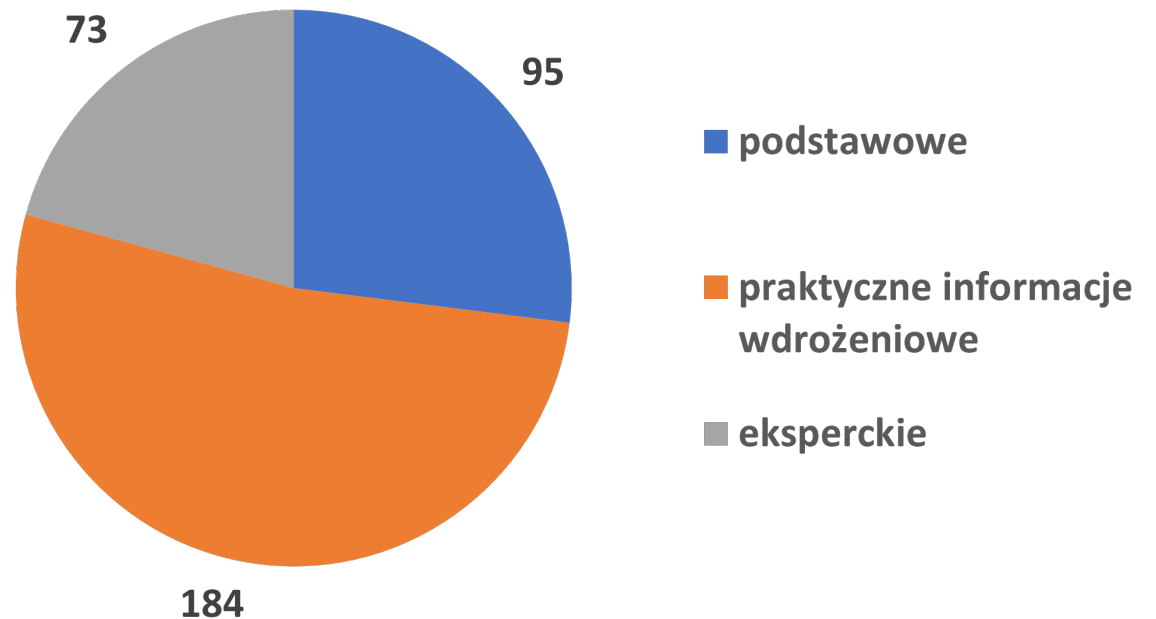
Najrzadziej wskazywana częstotliwość spotkań to rzadziej niż raz na pół roku oraz raz w miesiącu (15-30).

Pyt. 14. Jakim typem informacji o procesie sprawiedliwej transformacji są Państwo zainteresowani?

Praktyczne informacje wdrożeniowe np. dot. możliwości uzyskania dofinansowania z FST, identyfikacja i przygotowanie projektów były najczęściej wskazywane przez respondentów (184)

Podstawowe informacje i wiedza ekspercka miały znacznie mniej wskazań (73-95).

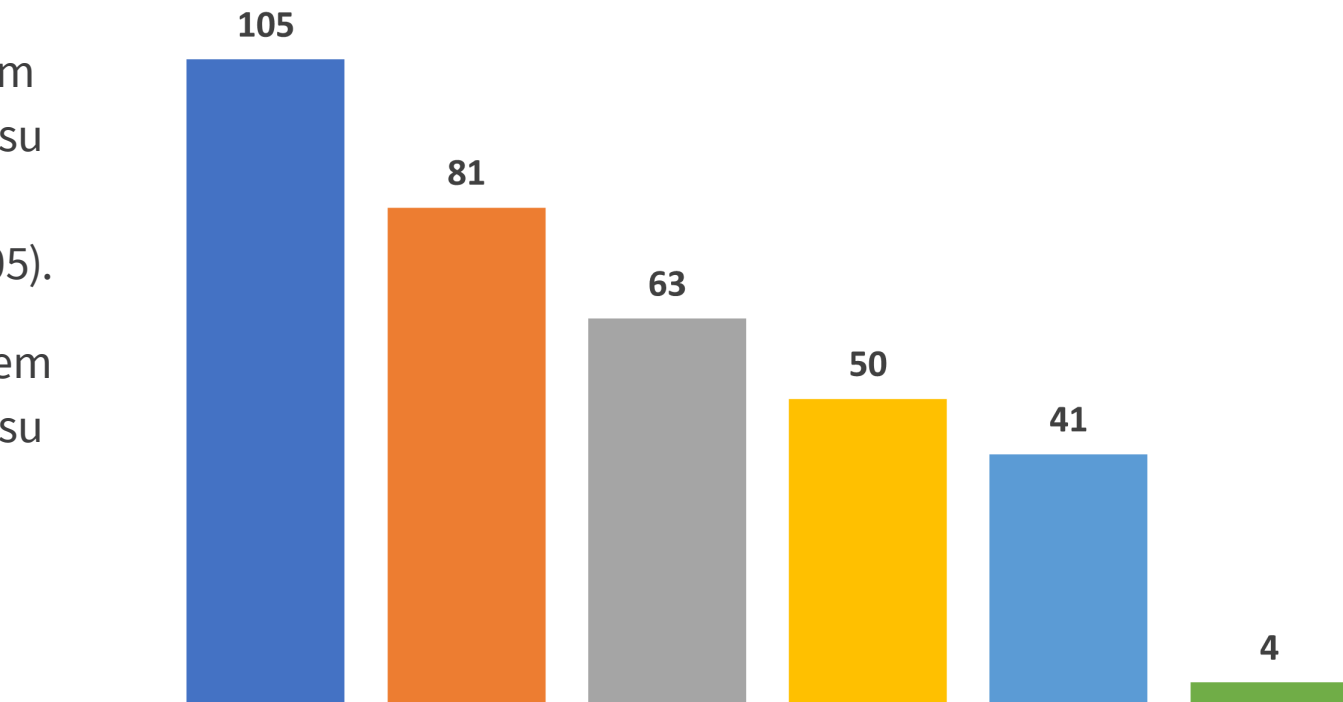

Pyt. 15. Jakimi rodzajami specjalistycznego doradztwa (w formie indywidualnych spotkań) są Państwo zainteresowani?

Największym zainteresowaniem cieszyło się doradztwo z zakresu kompetencji społecznych oraz doradztwo gospodarcze (81-105).

Najmniejszym zainteresowaniem cieszyło się doradztwo z zakresu środowiskowego i prawnego (41-50).

■ z zakresu kompetencji społecznych ■ gospodarczym
■ inwestycyjnym ■ środowiskowym
■ prawnym ■ Inne

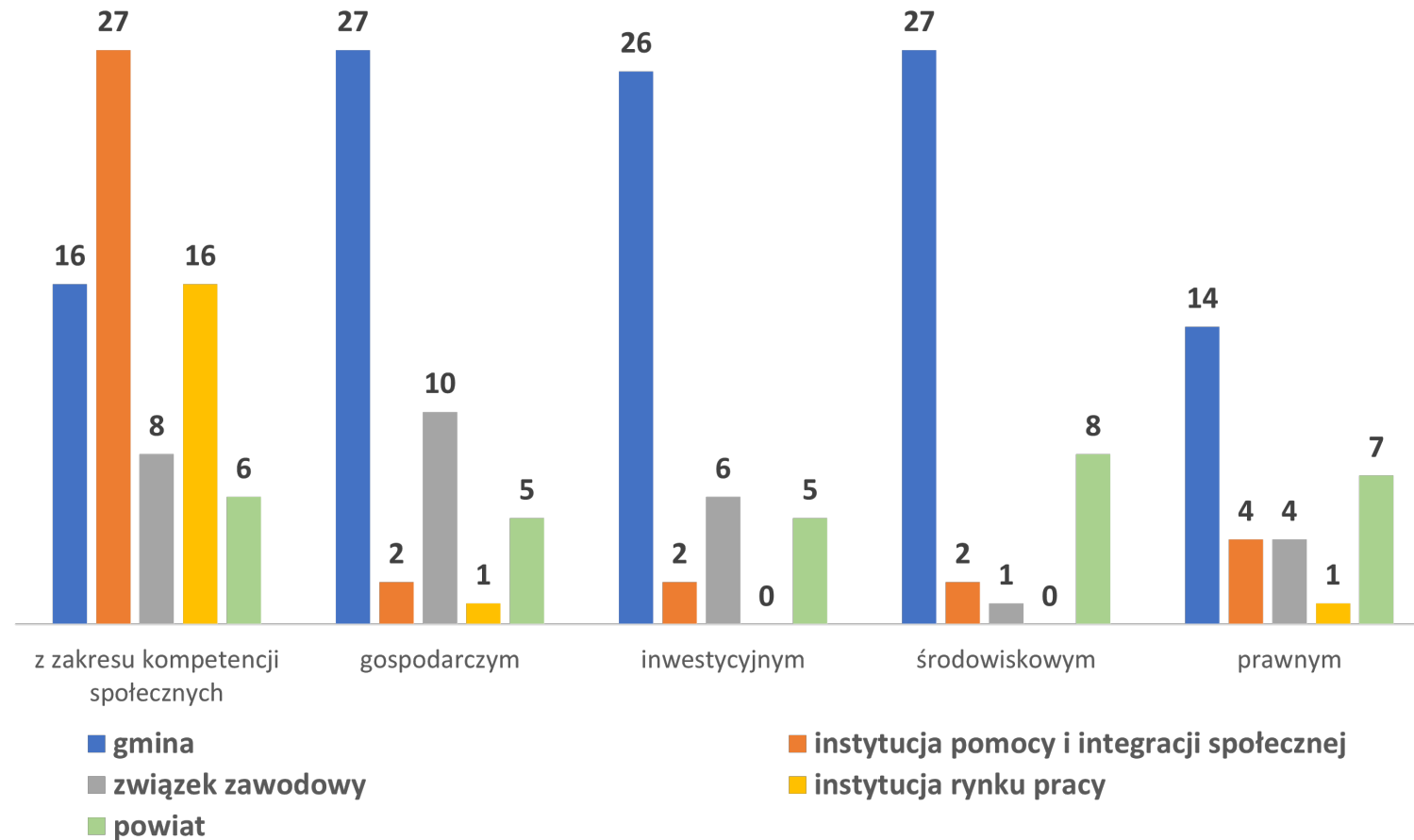

Pyt. 15. Jakimi rodzajami specjalistycznego doradztwa (w formie indywidualnych spotkań) są Państwo zainteresowani? (rozkład odpowiedzi wg typu podmiotu)

Gminy były w równym stopniu zainteresowane doradztwem gospodarczym, inwestycyjnym i środowiskowym (26-27).

Instytucje pomocy i integracji społecznej oraz instytucje rynku pracy najczęściej wybierały doradztwo z zakresu kompetencji społecznych (16-27).

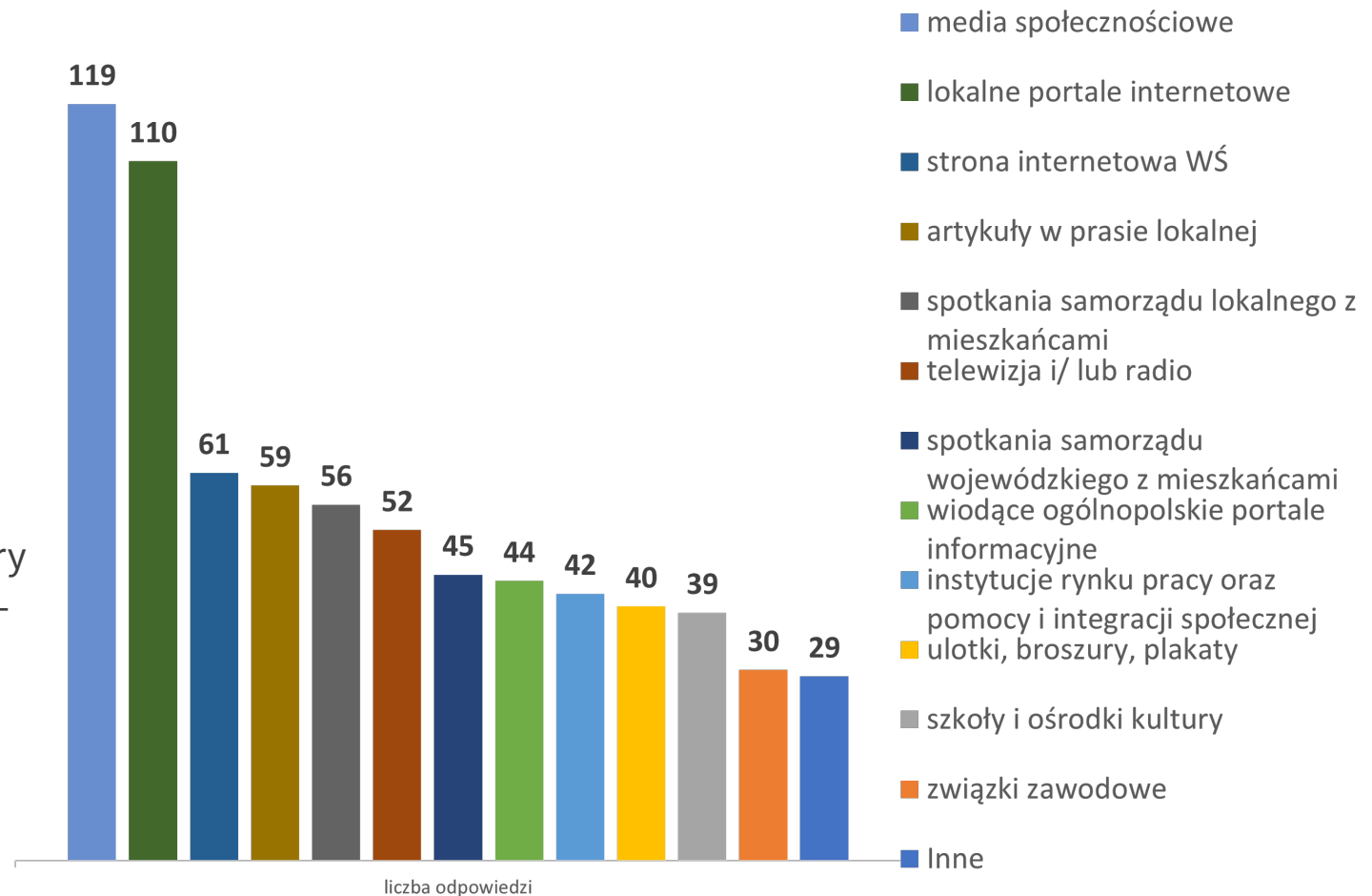
Dla pozostałych podmiotów preferencje co do rodzaju doradztwa różniły się nieznacznie (5-10).

Pyt. 16. Jakie metody komunikacji wg Państwa można wykorzystać w celu dotarcia z informacją na temat sprawiedliwej transformacji do mieszkańców Państwa gminy/pracowników organizacji?

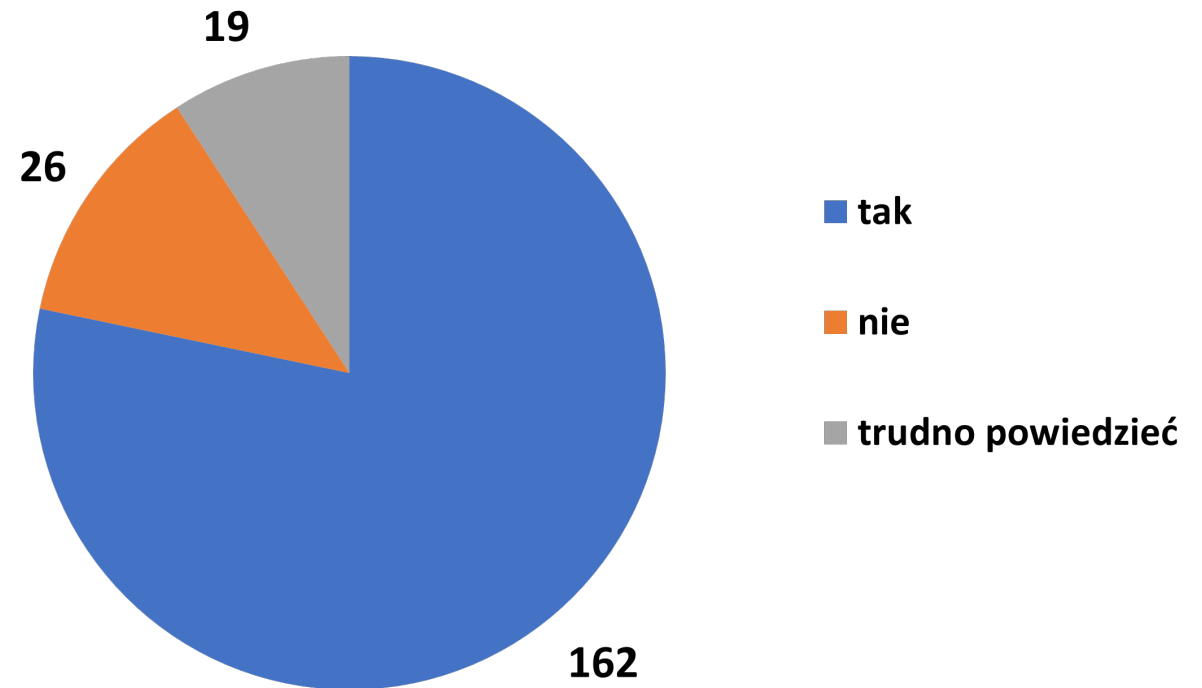
Wśród metod komunikacji respondenci najczęściej wskazywali na media społecznościowe oraz lokalne portale internetowe (110-119).

Najrzadziej wskazywano komunikację poprzez związki zawodowe, szkoły i ośrodki kultury oraz ulotki, broszury i plakaty (30-40).

Pyt. 17. Czy Państwa organizacja jest gotowa rozpowszechnić informację o sprawiedliwej transformacji w swoim środowisku?

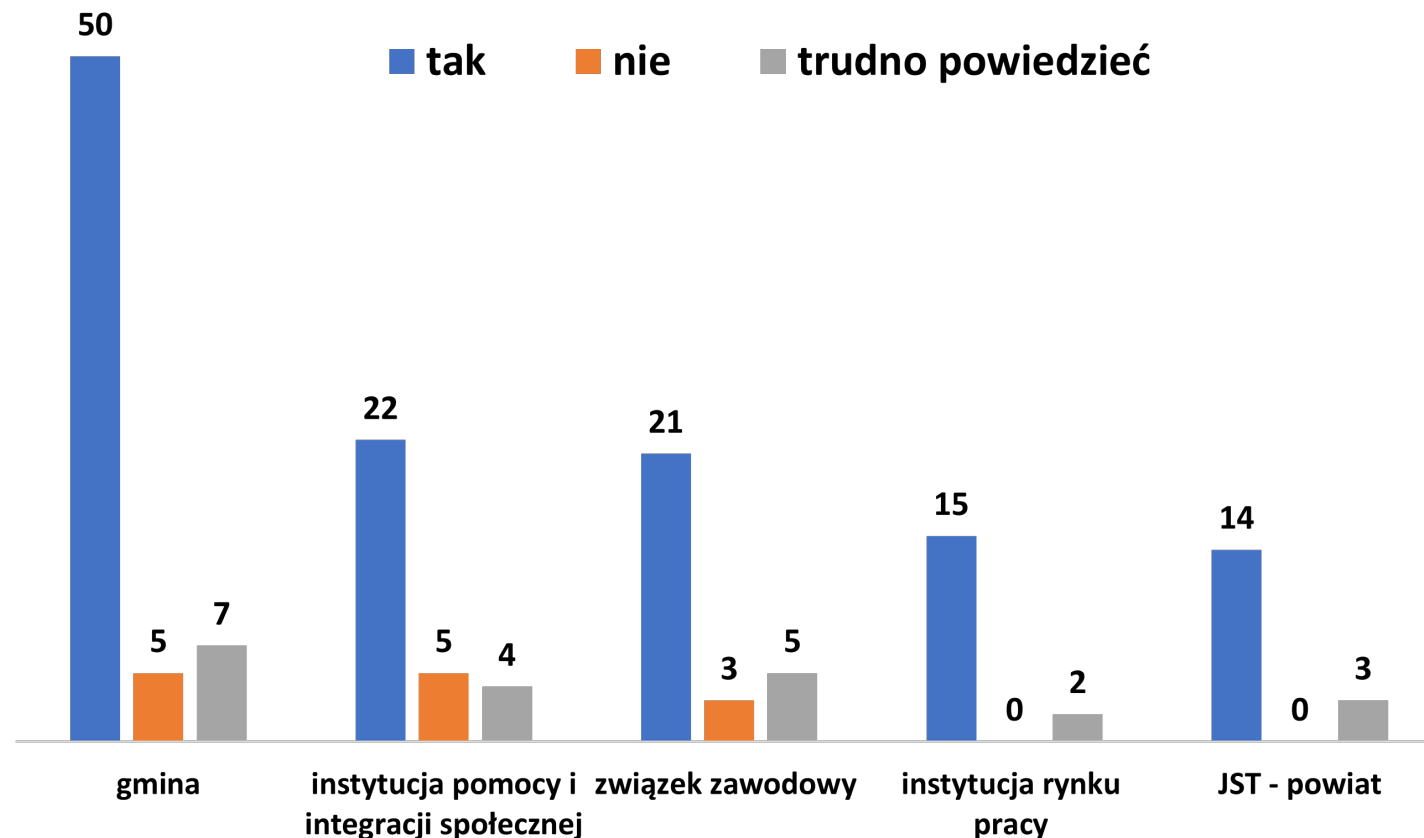
Zdecydowana większość (78%) podmiotów wyraża gotowość rozpowszechniania informacji o sprawiedliwej transformacji w swoim środowisku (162).

Pyt. 17. Czy Państwa organizacja jest gotowa rozpowszechnić informację o sprawiedliwej transformacji w swoim środowisku? (rozkład odpowiedzi wg typu podmiotu)

Zdecydowana większość gmin deklaruje gotowość do rozpowszechniania informacji o sprawiedliwej transformacji (50).

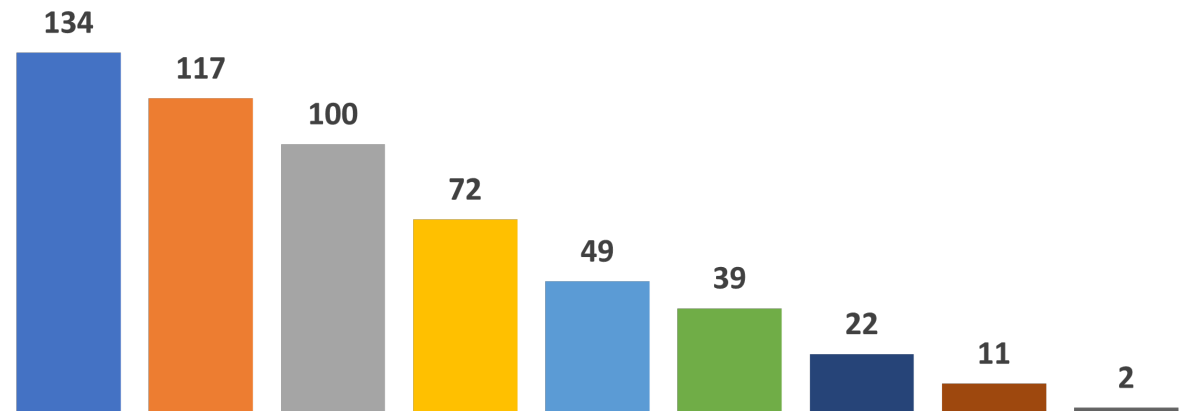
Pozostałe podmioty deklarują gotowość na zbliżonym do siebie poziomie (14-22).

Pyt. 19. Jakie treści zamieszczane na stronie internetowej dot. procesu transformacji województwa śląskiego są dla Państwa najważniejsze?

Dla zdecydowanej większości respondentów najważniejsze treści zamieszczane na stronie transformacja.slaskie.pl/ to (100-134):

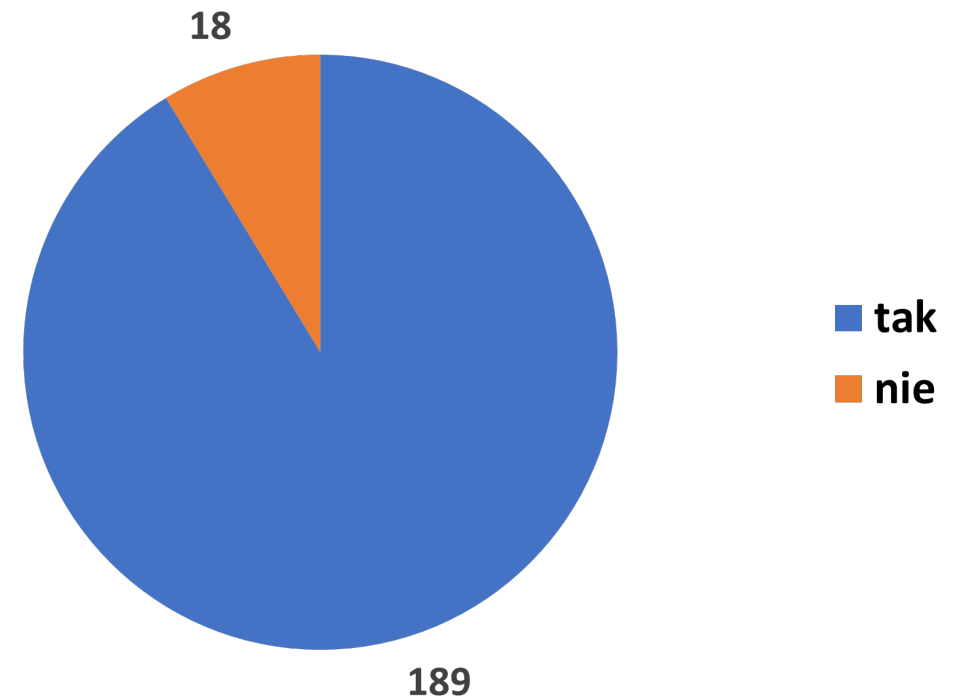
- informacje nt. aktualnie organizowanych form wsparcia
- aktualności dot. organizacji najważniejszych wydarzeń dot. sprawiedliwej transformacji
- kluczowe dokumenty i akty prawne dot. sprawiedliwej transformacji (np. FST)

- informacje nt. aktualnie organizowanych form wsparcia
- aktualności – informacje nt. organizacji najważniejszych wydarzeń dot. ST
- kluczowe dokumenty i akty prawne dotyczące procesu sprawiedliwej transformacji (FST)
- baza dobrych praktyk o projektach transformacyjnych w regionie, kraju i UE
- stan prac nad TPST WŚ 2030
- analizy i raporty z badań w regionie, kraju i UE
- informacje o działaniach Regionalnej Rady ds. ST WŚ
- informacje nt. projektu Regionalne Obserwatorium Procesu Transformacji (ROPT)
- Inne

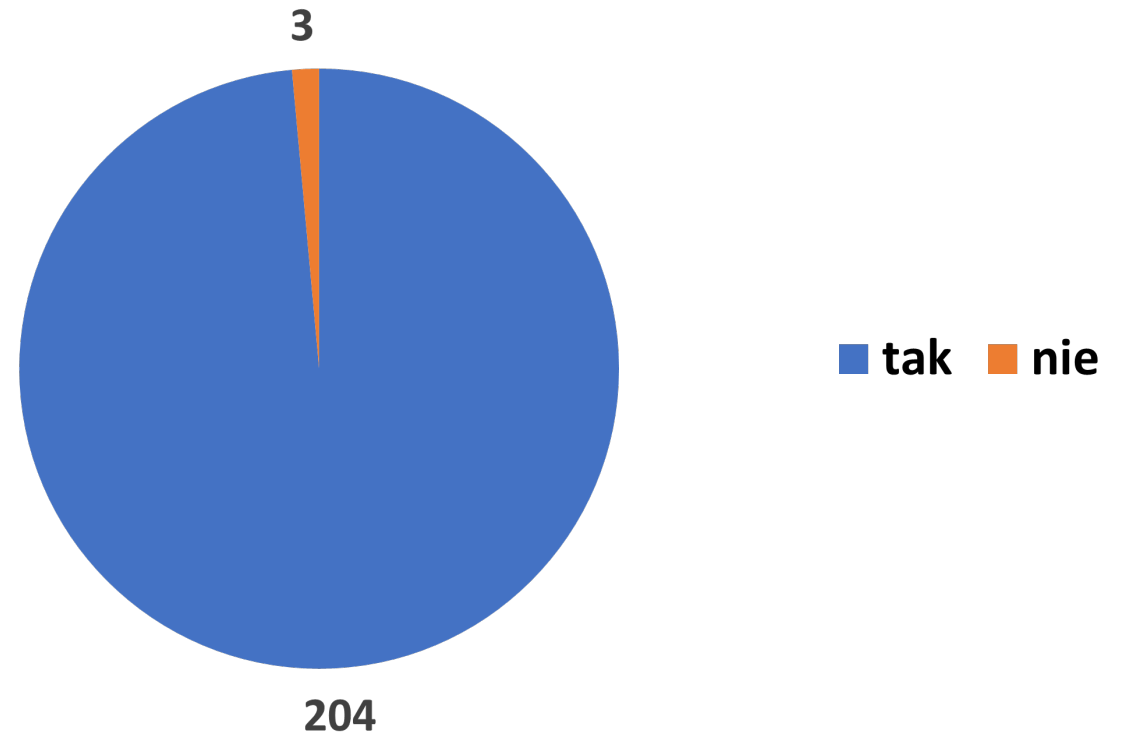
Pyt. 20. Czy chcieliby Państwo otrzymywać od Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego publikacje elektroniczne np. raporty z badań, podręczniki, poradniki, artykuły itp. na temat procesu transformacji energetycznej i społeczno-gospodarczej?

Zdecydowana większość respondentów (ponad 90%) chciałyby otrzymywać od UM WSL publikacje elektroniczne na temat procesu transformacji energetycznej i społeczno-gospodarczej (189).

Pyt. 21. Czy chcieliby Państwo otrzymywać od Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego informacje nt. aktualnych wydarzeń, dostępnych form wsparcia itp.?

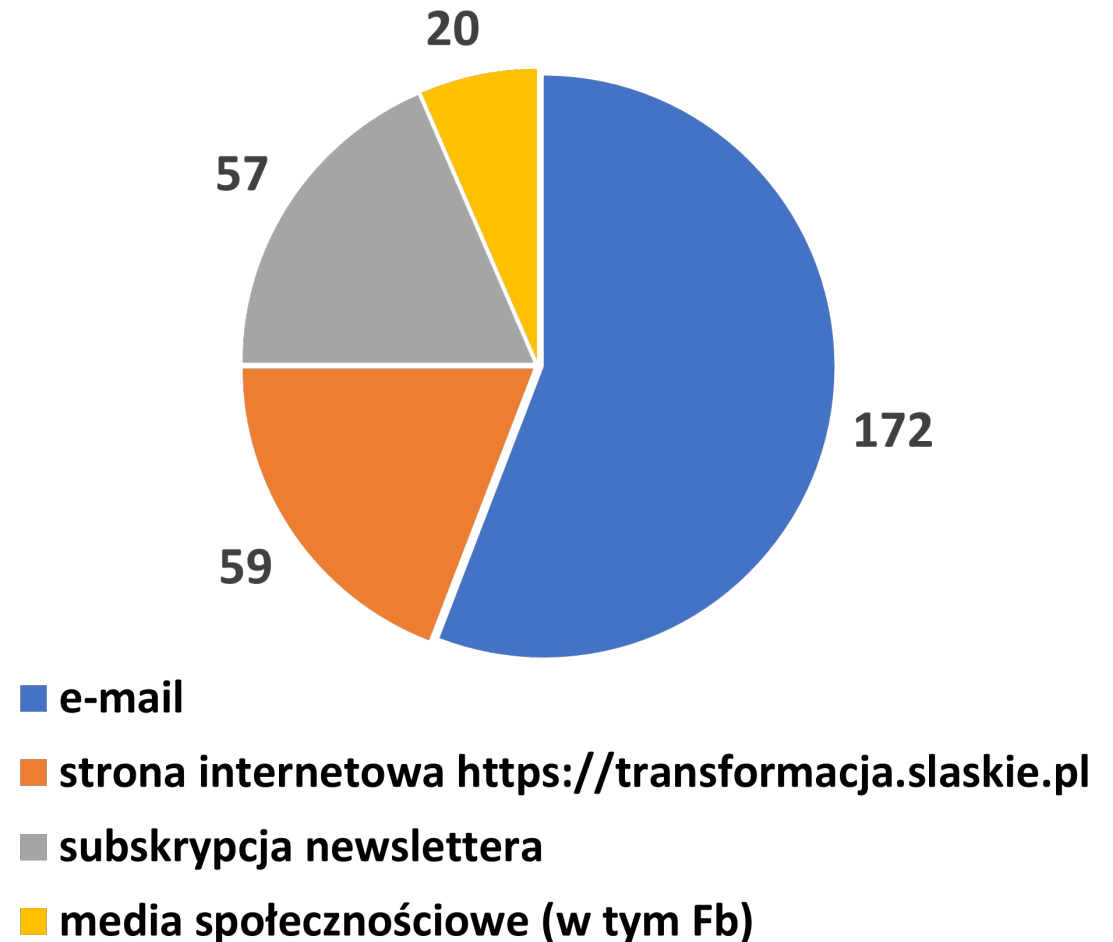
Prawie wszyscy respondenci chcieliby otrzymywać od UM WSL informacje nt. aktualnych wydarzeń, dostępnych form wsparcia itp. (204).

Pyt. 22. Jaki rodzaj kontaktu z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego Państwo preferują w celu uzyskania informacji nt. procesu transformacji w regionie, w tym o aktualnych wydarzeniach, dostępnych formach wsparcia itp.?

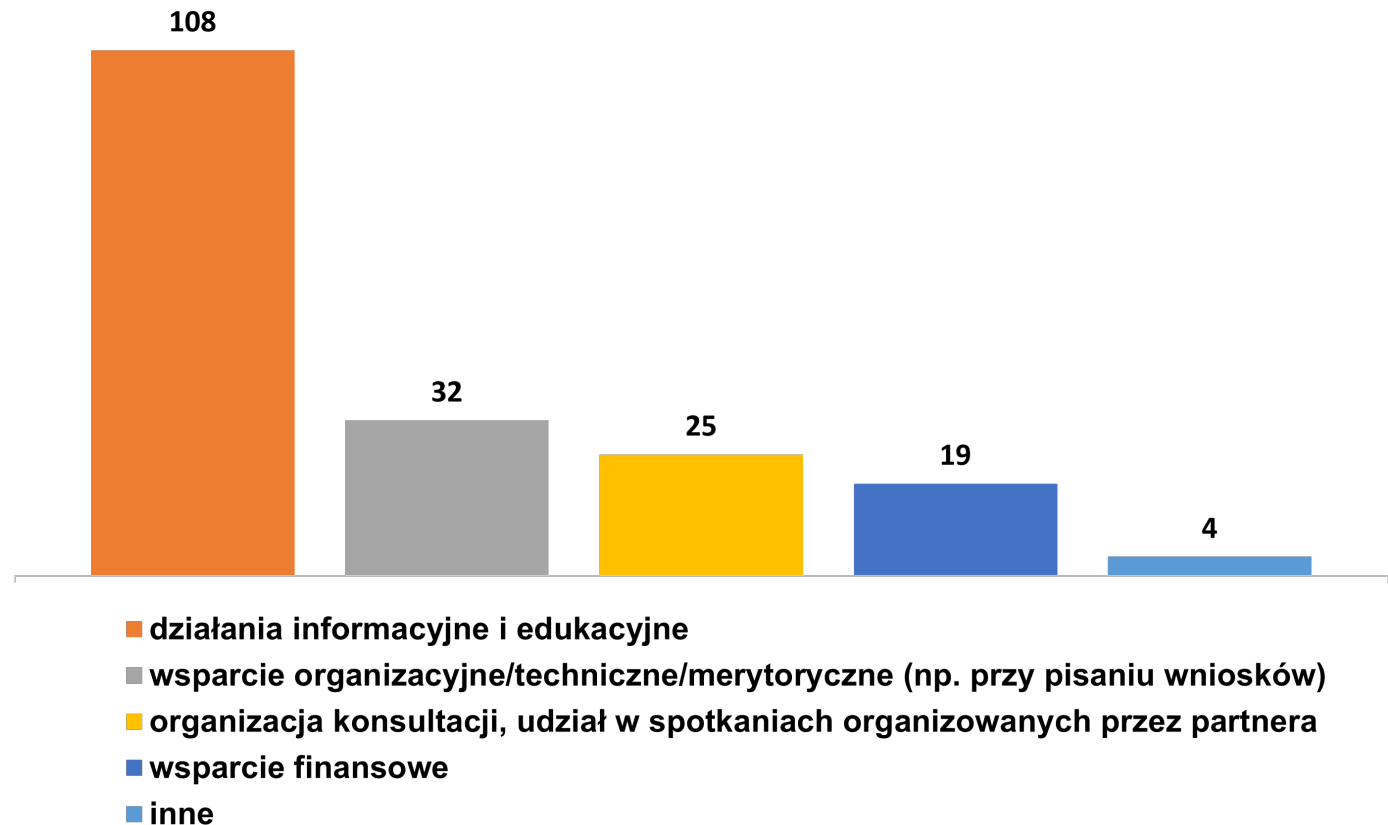
Respondenci najbardziej preferują e-mail jako formę kontaktu z UM WSL (172 wskazania – ponad 80% badanych).

Pyt. 23. W jaki sposób Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego mógłby wesprzeć zaangażowanie Państwa organizacji w zakresie działań związanych z transformacją energetyczną i społeczno-gospodarczą?

Respondenci najczęściej wskazują na potrzebę działań informacyjnych i edukacyjnych UM WSL (108).

W kilku odpowiedziach pojawiły się konkretne propozycje nt. komunikacji, w szczególności pod kątem uproszczenia wykorzystywanego języka i dostosowania go do różnych grup odbiorców.

KLUCZOWE WNIOSKI
wynikające z odpowiedzi
respondentów

KLUCZOWE WNIOSKI wynikające z odpowiedzi respondentów

- oczekują lokalnie adresowanego wsparcia (pyt. 12, 19)
- interesują ich przede wszystkim praktyczne informacje np. o dostępnym finansowaniu projektów w ramach TPST/FST (pyt. 14, 19)
- są otwarci na nowe formy komunikacji (komunikatory, media społecznościowe, strony www.) (pyt. 16, 21, 22)
- są gotowi do udziału w upowszechnianiu informacji o procesie sprawiedliwej transformacji (pyt. 16, 17)
- oczekują więcej informacji ze strony UM WSL na temat procesu sprawiedliwej transformacji (pyt. 20,21)

KLUCZOWE WNIOSKI wynikające z odpowiedzi respondentów

Oczekują lokalnie adresowanego wsparcia w praktycznych zagadnieniach związanych z realizacją TPST/FST:

- (pyt. 12) preferowane są spotkania on-line (101 wskazań) lub we własnym podregionie/powiecie/gminie (94 wskazania). Najmniej respondentów wybierało spotkania stacjonarne w siedzibie UM WSL. Wskazuje to również na praktyczne podejście respondentów.
- (pyt. 14) pożądane są praktyczne informacje wdrożeniowe (np. dofinansowanie z FST, identyfikacja i przygotowanie projektów; 184 wskazania). Respondenci na obecnym etapie (początku wdrażania TPST) są już mniej zainteresowani podstawowymi informacjami o procesie sprawiedliwej transformacji (jak np. założenia dokumentów strategicznych) lub wiedzą ekspercką.
- (pyt. 19) na stronie www dot. procesu sprawiedliwej transformacji preferowane są aktualności dotyczące form wsparcia (warsztaty, szkolenia etc. – 134 wskazania) i wydarzeń (117 wskazań), ale również informacje o kluczowych dokumentach i aktach prawnych (100 wskazań). Mniejszym zainteresowaniem cieszyły się raporty z badań, analizy, baza dobrych praktyk, czy stan prac nad TPST WSL 2030. Potwierdza to koncentrację interesariuszy na praktycznych treściach.

Otwartość na nowe formy komunikacji z mieszkańcami oraz UM WSL:

- najczęściej wybieranym sposobem komunikacji z mieszkańcami były media społecznościowe (119) oraz lokalne portale internetowe (110), a nie bardziej tradycyjne formy jak np. spotkania z przedstawicielami samorządów, ulotki, broszury, prasa lokalna, komunikacja za pośrednictwem innych instytucji. Widać również przewagę lokalnych portali internetowych w stosunku do ogólnopolskich portali (pyt. 16).
- wiodącym wyborem w kontakcie z UM WSL był e-mail (172), w mniejszym stopniu natomiast strona internetowa, newsletter czy media społecznościowe. Wskazuje to na potrzebę jak najszybszego bezpośredniego pozyskania informacji, bez konieczności wyszukiwania ich za pomocą innych źródeł, wymagającego również od respondentów czasu (pyt. 22).

**Rekomendacje na
przyszłość**

Rekomendacje na przyszłość:

zastosowanie wyników ankiety

W miarę jak Urząd Marszałkowski rozszerza swoje działania komunikacyjne dotyczące transformacji, powinien zwracać uwagę na:

- dostosowanie informacji, narzędzi i spotkań do kontekstu lokalnego
- udostępnianie praktycznych informacji wdrożeniowych, z mniejszym akcentem na raporty z badań, specjalistyczny żargon i formalny język prawniczy
- testowanie nowych form komunikacji, takich jak komunikatory internetowe, media społecznościowe i lokalne portale internetowe

Rekomendacje na przyszłość:

rozszerzenie zasięgu

- 207 odpowiedzi na ankietę to sukces projektu, jednak należy systematycznie poszerzać bazę interesariuszy, aby docierać z informacją do nowych instytucji/ organizacji.
- Zwroty ankiet otrzymane od niektórych grup interesariuszy (przedsiębiorstwa górnicze, uczelnie wyższe, instytuty B+R, instytucje otoczenia biznesu) oraz z niektórych podregionów (bytomski, gliwicki) są niewystarczające do przeprowadzenia szczegółowej analizy. Dlatego w pierwszej kolejności należy pozyskać dane z tych grup i podregionów.
- Współpraca w tym zakresie z GIPH oraz z projektami H2020 DUST i BOLSTER może pomóc w uzupełnieniu braków.

Więcej informacji

Kontakt do autorów badania: dariusz.stankiewicz@slaskie.pl; dominika.blasiak@slaskie.pl

Informacje na temat sprawiedliwej transformacji można znaleźć na stronie: <https://transformacja.slaskie.pl/>

Kontakt do autorów prezentacji i interpretacji wyników badania: aleksander.szpor@ecorys.com; aleksandra.jasinska@ecorys.com; andrzej.zurawski@ecorys.com

Więcej informacji na temat Inicjatywy UE na rzecz regionów górniczych w okresie przejściowym i jej programu pomocy technicznej START można znaleźć na stronie: <https://coalregions.eu>.